GRADSKA BIBLIOTEKA
„JURAJ ŠIŽGORIĆ"
ŠIBENIK
NAUČNI ODSJE

Tribuna

POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVU. Mali oglasnik 10 riječi D. 3.50 svaka daljnja 25 p. Pripočeno po retku D 10 — Plativo i tuživo u Šibeniku

IZLAZI SVAKOG DRUGOG DANA U JUTRO OSIM NEDELJE. Uredništvo i uprava u Tiskari E. Vitaliani i Sin, Šibenik, Ul. Episkopa Milaša. Izdavač Hamijkar Vitaliani — Telefon br 47 — Urednik Milan Radojković

POJEDINI BROJ STOJI DINARA 1.— Pretplata mjesečno Din 12.- Inostranstvo Din 20. Čekovni rač. Zagreb 38.114 - RUKOPISI SE NE VRAĆAJU.

GODINA III — ŠIBENIK — 9 NOVEMBRA 1935 — SPLIT — BROJ 293

Sankcije i sankcije

Zagreb, 8. XI. Kad bi sistem i aplikacija sankcija u konkretnom slučaju prema Italiji bili radikalno provedivi s potpunim jamstvom utvrđenog efekta, rat bi u Abesiniji morao da prestane kroz par mjeseca s obzirom i na to, da se radi o ratu u dalekoj zemlji, a k tome i prekomorskoj. Ali ovog puta sankcije koliko god mogu da pogađaju Italiju, pogađaju jednako i sve one zemlje, koje su do jučer imale s njome važan odnosno aktivan trgovinski bilans. Između tih zemalja dolazi u prvom redu Jugoslavija.

Engleska koja vodi danas glavnu riječ u provađanju sankcija, osjetit će također njihove posljedice, a kad se uzme u obzir cio kompleks uticaja i odražaja tih sankcijskih stege, dolazi se lako do zaključka, da će Italija prema mogućnostima aktiviranja njihova, moći ipak da nastavi ratom u Abesiniji. Ta okolnost mora da zabrinjuje, jer ako Engleska bude ipak uporno htjela, da Italiju odvrati od nastavljanja rata, morat će posegnuti za oštrijim, efikasnijim koercitivnim mjerama, među kojima je najvjerojatnija blokada talijanskih luka. A ta bi mjera bez sumnje značila početak opće konflagracije.

Treba znati da se talijanska narodno državna ekonomija već prilično dugo nalazi u stadiju samosvojnog reduciranja. Režim je davno računao s mogućnošću afričke vojne, pa je i davno počeo s ograničavanjem uvoza uopće, s jednom razlikom u pogledu onih sirovina, koje su za vođenje rata prijeko potrebne. U tom je smislu provedena i preorijentacija svega ekonomskog života. Agrarna je produkcija povećana, a proizvodnja industrijskih prerađevina također pojačana, tako, da Italija u nuždi može za prilično dugo vrijeme izdržati u autarhijskom gazdinstvu, naravski uz izvjesne, valjda i teže, žrtve svoga pučanstva. Najteže može Italiju da pogodi izvozna kriza, koju će joj sankcije prouzrokovati i daljoja potreba nabavljanja sirovina. Pasivnost njene platne bilance će se povećati u koliko je neće moći pokrivati devizama. To sve vrijedi, ako sankcije protiv nje budu do skrajnosti pooštrene i oštro provedene, ali — kako rekosmo — to je sve problematično. Zabrana izvoza oružja u Italiju i uskrata kredita nema za Italiju jačeg značenja, jer tome može da se opre talijanska industrija, a kredita i zajmova Italija nije ni onako dobivala iz inostranstva. Ograničenje trgovinskog prometa Italija će bez sumnje teško osjetiti, ali opet ne u tolikoj mjeri, da bi radi toga morala kroz kratko vrijeme kapitulirati.

Što se tiče liferacije sirovina Italiji, može se predmnijevati da će se one jednako vršiti zaobilaznim putem, tim više što će odnosna zabrana teško pogoditi pojedine druge države. A zna se i to, da Italija uvaža preko trećine svog ukupnog uvoza iz država koje nisu članice Društva Naroda i iz onih, koje su provedbu sankcija više ili manje otklonile. U prvih 8 mjeseca o. g. uvezla je Italija 46% ugljena iz Njemačke, 58% pamuka i 34% bakra iz Sjedinjenih Država. Naftu, vunu i kaučuk Italija će uvoziti i dalje preko država, koje neće provoditi sankcije (Austrija, Mađarska, Albanija). Sve će ovisiti od platne sposobnosti Italije. Već prošle godine ona je sebi obezbijedila uvoz i uporabe zlata i deviza. A treba i to znati, da Italija ima na raspolaganju mnogo rezerva u vrijednosnim papirima, koje može lako da realizira u inostranstvu. Polozi talijanskog kapitala na strani cijene se na 8 milijarda lira, a zlatne rezerve iznose još preko 4 milijarde.

Radi toga i radi svojih interesa naša država nije mogla bezuslovno pristati na sankcije, već je zatražila kompenzacije. U Italiju ide u poslijednje vrijeme oko 20 posto cijelog našeg izvoza. Od izvoza našeg građevnog drva otpada na Italiju 58 posto gorivog drva, 69 posto prostog drva 89 posto, svježe i soljene ribe 59 posto, živadi 93 posto, suhih gljiva 77 posto, pasulja 57 posto. Jedina Albanija stoji ispred nas u izvozu u Italiju (64 posto od ukupnog izvoza). Nastaje pitanje hoće li se naš izvoz u druge države iscrpsti i za onaj dio koji je dosad išao u Italiju?

Ali ne samo male, nego će i velike države, pa i sama Engleska, imati znatne štete od sankcija. Engleska je na primjer kroz prvih osam mjeseca o. g. izvezla u Italiju robe u vrijednosti od 436 milijuna lira. Uvoz ugljena Italija paralizuje u poslijednje vrijeme sve jačom elektrifikacijom željeznica i sve jačom uporabom domaćeg solidnog goriva.

Talijanska trgovinska bilanca s Engleskom za ovu je vrlo povoljna, jer je aktivni saldo za nju kroz prvih 8 mjeseca ove godine iznosio 150 milijuna lira.

Talijanska štampa podvlači, kako će amplikacijom sankcija Italija sankcionirati Englesku.

Sve ovo, a i mnogi drugi podaci, koji su i bez navoda evidentni, dokazuju, da su sankcije dvosjekli mač ili pak u mnogom pogledu drvene makaze. Ova je konstatacija na mjestu, jer se ovog puta ne radi o strogoj kolektivnosti sankcijskih mjera. Čitava armadura tih sankcija dopušta raznolično zaobilazno paralizovanje sankcijskih učinaka, što naravski produžuje mogućnost talijanskog otpora. A međutim će druge pogođene države, budu li im kompenzacije spore ili nedostatne, mnogo trpjeti.

Ovo je posljedica prvog vremena ili prve faze primjene sankcija, a šta će biti dalje, to je lako predvidljivo. Vidi se jasno, da ovo teško, izuzetno stanje neće moći dugo da traje, pa su moguća samo dva rješenja: ili sporazum među najviše tangiranim državama ili njihov sukob. Nedaleka će budućnost o tome da odluči.

Dinko Sirovica.

Pred pozivom Njemačkoj

Pariz 9 U ovdašnjim političkim krugovima predvidjaju da će Engleska koncem mjeseca uputiti Njemačkoj poziv za saradnju, a u prvom redu će se taj poziv odnositi na stanovište njemačke prema Društvu Naroda i pitanje razoružanja. „Oeuore" misli da će engleska vlada odmah nakon završetka izbora uputiti uz pomoć Francuske poziv Berlinu moleći ga da uspori tempo svoga naoružanja na način da i Njemačka pridje jednom prijateljskom sporazumu koji bi se sklopio između triju sila. Time bi po vjerovanju Engleza Njemačkoj bio omogućen povratak u Društvo Naroda.

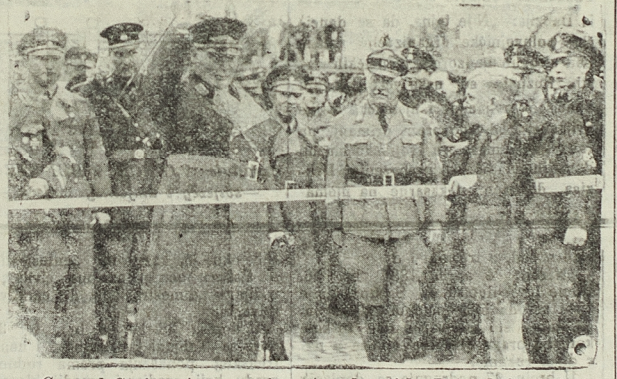
Borba protiv engleskih filmova

Rim 9. Iz raznih gradova Italije javljaju da su otkazane sve pretstave engleskih filmova i kazališnih kamada. U Rimu još nije donesena odluka da se obustave pretstave engleskih filmova, ali narod to energično traži. Tako je sinoć u jednom velikom rimskom bioskopu došlo do velikih nereda, kad se prikazivao engleski tonfilm „David Copperfield". Masa je polupala prozore i zamazala sve oglase i plakate toga filma.

I Transjordanija pristupa sankcijama

Jerusalem 9 Službeni glasnik donosi vladinu odluku da se i Transjordanija priključila odluci Društva Naroda u pogledu primjene sankcija protiv Italije.

Most „Generala Göringa"

General Göring otvara novi most preko rijeke Rajne koji nosi njegovo ime

Bojkot engleske robe u Italiji

Rim 9 Današnji „Giornale d' Italia" donosi na vidnom mjestu listu predmeta koji su se uvozili iz Engleske i njezinih domiona, a koje treba odsada bojkotirati. To su slijedeći predmeti: vuna, šeširi, odijela, kaputi, kišne kabanice, krzna, cipele, kaljače, pamučna roba, predmeti iz nikela, željeza, čelika, zatim knjige, časopisi i novine.

Taj se bojkot odnosi i na proizvode iz Nove Zelandije uključivši i kondesirano mlijeko.

Japan iskorišćuje povoljnu situaciju

London 9. Javljaju iz Pejpina da se ovih dana uzduž željezničke pruge južno od Pejpina vrše veliki pokreti japanskih trupa i da je uslijed toga redovni željeznički saobraćaj poremećen. Japanska vojna policija i dalje vrši apšenja pojedinih kitajskih građana u Pejpinu i Tienstinu sa motivacijom da su uapšeni ugledni članovi organizacije „Modrih košulja" i da je njihov rad pogibeljan po sigurnost japanskih trupa. S time u vezi „Times" piše: U Pejpinu se u strahu pitaju da li ove japanske mjere ne ukazuju na to, da Japan želeći da se okoristi sadašnjim prilikama, kad su evropske sile zauzete abesinskim pitanjem, sprema kakav novi potez velikog stila protiv nezavisnosti Kine.

Saradnja Poljske i Mađarske

Varšava 9. Za vrijeme svog boravka u Varšavi mađarski ministar prosvjete Homan potpisao je protokol, u kome su odredjene glavne crte rada na polju intelektualnog zbliženja Poljske i Mađarske, na osnovu načela konvencije o kulturnim vezama između Poljske i Mađarske od 12 oktobra 1934.

Španija za reviziju tangerskog statuta

Madrid 9 Španjolska se vlada još uvijek drži rezervirano prema pitanju revizije tangerskog statuta. Takovo držanje vlade izazivlje u prestolničkoj štampi veliku uznemirenost, jer u toku ovog mjeseca ističe rok otkazivanja tangerskog statuta, a Španiji je i te kako u interesu da se taj statut izmjeni, jer utanačenja od 1923 za nju nisu nimalo povoljna. Medjutim se u diplomatskim krugovima tvrdi da španjolski ambasadori u Londonu i Parizu o tome vode razgovore i da će Španija, premda vlada o tome šuti, stavliti se na stanovište Engleske, koja ovog puta zagovara španjolsko gledište.

Komunistički neredi u Francuskoj

Pariz 9 Jučer su u Limogen komunisti i socijalisti izazvali velike nerede. Vraćajući se sa neke zajedničke skupštine održane izvan grada, pristaše krajnje lijevice prošli su ulicama grada, napadajući prolaznike i navaljujući na pojedine trgovine. Izgrednici su osim toga zaustavljali pojedine privatne automobile, prisiljavajući vlasnike da izidju iz kola, tvrdeći da se žele uvjeriti, da u njihovu automobilu neme skrivenog oružja. Jutrošnji „Echo de Paris" donoseći izvještaj o ovim događajima tvrdi, da mjesno redarstvo ovom prilikom nije bilo na visini svoga zadatka.

Nakon zauzeća grada Makale

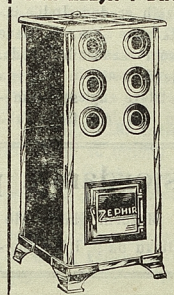
Addis Abeba 9. Zauzimanje grada Makale izvršeno je pod istim okolnostima kao i zauzimanje Adue. Trupe generala Santinia nisu sudjelovale u direktnoj okupaciji, nego su prvo ušle u grad uročeničke trupe generala Pirzia i Bircl a. Kolone sastavljene od bersaljera i milicionera koje napreduju zapadnom linijom Adula—Tviha nastupaju iza urodjeničkih trupa, ali se čini da će za neko vrijeme obustaviti operacije zbog kiše koja je ponovno nastupila.

Njemačka polako osvaja Danzig

Poljsku javnost u posljednje vrjeme sve više uznemirava razvitak prilika u slobodnom gradu Danzigu, koji se polako odvezuje od Poljske i stupa u sve uže veze s Trećim Reichom. Ovih dana se na stvar ponovno osvrnuo varšavski narodno-demokratski list „Dziennik Narpdowy", koji je u svom članku napisao, da je poljsko danciški konflikt u augustu ove godine očigledno bio pokušaj danciških narodno-socijalističkih vlasti i iza njihovih leđa skrivene narodno-socijalističke vlade njemačkog Reicha, da se slobodan grad jednim udarcam oslobodi od poljskog suvereniteta. U tom konfliktu se pokazala potpuna neaktivnost voćstva poljske politike, specijalno spoljne politike, koja se nije brinula ni za jačanje poljske pozicije u Danzigu, pa ni za najskromniju odbranu ostataka poljskih prava, koja je Poljskoj u slobodnom gradu dodjelio versaljski mirovni ugovor. U toku konflikta je nastao momenat, kad je izgledalo da će doći do preokreta u danciškoj politici poljske vlade, koja je bila konzekventno popustljivā i konzekventno ravnodušna u procesu cjepanja Danziga od Poljske. To je bio govor generala Rydz-Śmiglia, koji je između ostalog rekao, da Poljska neće dozvoliti, da joj se nešto otrgne, ma to bilo i dugme s odela. Ali nade jāvnosti nisu ispunjene. Konflikt možda nije riješen tako, kao što su to zamišljale nekoje usijane njemačko-danciške glave, ali je na kraju krajeva u znatnoj mjeri oslabio položaj Poljske u Danzigu. Ali od likvidācije konflikta nastavlja se proces emancipacije Danziga od poljskog uticaja i postepenog prelaska pod vladu Trećeg Reicha, što možemo dokazati nizom sitnih događaja. Prošle nedjelje je „Kurjer Poznanski" objavio slijedeći telegram iz Danzija: „Nije tajna, da se danciške poluvojničke organizacije nalaze pod strogim nadzorom njemačkih vlasti. Poznate su uske veze izmedju danciške avijacije i njemačke vojne avijacije. Pod izgovorom primanja na rad čitave mase za vojničku službu doraslih mladića su prebačeni iz Danziga direktno u kasarne na njemačkom teritoriju. Sada medjutim dancisko stanovništvo se potpuno javno poziva na otsluženje vojnog roka u Njemačkoj. Kako saznajemo sada su potpuno zvanično na vojne vježbe uzeti svi raniji mlađji rezervni oficiri, iako su pretežno danciški podanici. Isključeno, da u toj stvari ne postoji sporazum izmedju dancijskih vlasti i njemačke vlade„.

Varšavski „Dziennik Narodowy" izražava najveće ogorčenje zbog takovog postupka i piše, da država ima prava da samo svoje podanike poziva na otsluženje vojnog roka i to ne dobrovoljno, nego pod moranjem. Zbog toga iz njemačkog postupka proizilazi, da se njemačka smatra za suverena slobodnog grada Danziga i njegovog stanovništva, što vlasti i stanovništvo slobodnog grada i priznaju. List se pita šta će sada preduzeti poljska vlada i kako će na njemački provokaterski postupak reagirati ministar Beck, kao inicijator politike zbližen a s Njemačkom.

Trgovina željezne robe
IVAN RELJA i DRUG - Šibenik

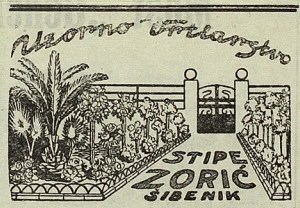

Bogat izbor raznih nožića za brijanje.

Skladište i samoprodaja štednjaka „Eva" za koje jamčimo za svaki komad.

Prodaja peći „ZEPHIR" i ostalih vrsta peći.

Cijene umjeren

Izrađuje VJENCE i BUKETE iz —svježeg i umjetnog cvijeća—

Književne vijesti

Još dvije Pavićeviće ve

Ovih dana pojaviše se i još dvije nove knjige od Mićuna M. Pavića. vića — „Crnogorci u pričama i anegdotama."

Trinaesta knjiga štampana u Beogradu, ćirilicom, u nakladi Pere Vukotića, književnika iz Podgorice i petnaesta štampana latinicom u tiskari Slavka Šeka u Samoboru. Obe knjige sadrže originalno i posve novo gradivo iz epskog, etičkog i historijskog života Crne Gore i Crnogoraca. Sve odlike ranijih Pavićevićevih edicija pojačane su u ove dvije knjige — šta više u njima je gradja i još sočnija, a jezik kao uvijek klasičan, čist, pun bogatstva i ljepote. Ni mnogi naši stari pjesnici u svojim umotvorima ne dadoše toliko narodne duše, srca, snage, mudrosti, navika, tradicije, — i života, koliko je Pavićević pružio u svojim knjigama o Crnogorcima.

Nećemo se upustiti u dublju analizu i sintezu ovoga tako bogatog rada, jer to su već učinili prvi nosioci nauke i literature — kod nas i na strani. Hoćemo samo da naglasimo, da nijedna hrvatska i srpska obitelj, ne bi smjela propustiti da se ne upozna sa ovim narodnim bogatstvom — dragocjenim biserima poniklim u surim crnogorskim brdima, koja su decenijama davali slavenskom plemenu heroje pera i maća. U ovim pričama i anegdotama iskresana je cjelokupna duša ovoga gorštačkog svijeta, koji je znao i umio, da gladan i žedan, stalno na velikoj muci — u svom stenju i kamenu odoli svim tegobama i nevoljama — isto onako kao što je i naš hrvatski seljak, kroz vijekove strpljivo muku mučio, više na tudjoj, nego na svojoj zemlji.

Mi ovakovo štivo najtoplije preporučamo i našoj omladini, jer će ona u njemu naći mnoge plemenite pobude i mnogo toga, što može da mladu dušu oplemenjuje, hrabri i poučava za realan život i tešku borbu u njemu. Dr.K.M.

Prodava se uz vrlo jeftinu cijenu: jedna Verthein blagajna veličine 126×74×66, jedan malo rabljeni pisaći stroj MERCEDES sa svojim stolom, ručna kolica, jedna mramorna ploča 40×69. Obratiti se Agenturi Jadronja, Šibenik

Šibenik i borba za nar. stvar natrag 50 godina

3

Obljetnica smrti jednog odličnog nar. borca i buditelja naroda

Uzmimo novine i donosimo redom sve:

U „Narodu" od 23 februara 1884 br. 14 nalazimo, da Dume Iljadica dne 21. II. 84. drži govor prigodom ustoličenja novog opć. upraviteljstva. Ante Šupuk odstupa, a načelnikom poslaje stari Ivan Bulat. „Narod" nosi ovako: „Jučer je ustanovljeno novo Opć. upravitelstvo od gospode I. Bulata za načelnika" itd. Spominju se i ostali članovi, medju njima Šupuk i D. Iljadica. Pak nastavlja:

„Poslije imenovanja načelnika zamolio je g. D. Iljadica da govori. I govorio g. Dume lijepo i umno."

On žali što se Šupuk nije htio primiti, ističe mu zasluge. Zatim se obratio na novog Načelnika, pak mu kazao: „Gospodine Ivane Bulate, mili načelniče, naša časna sijeda glavo, vjerni potomče hrv. svog djeda, Vama se danas obraćamo da slijedite stope Vaš eg predšastnika".

Na koncu je kliknuo živio A. Šupuk, živio I. Bul t, živila Hrvatska.

U „Narodu" br. 1. od 1885. Dume piše članak (potpisan D, I. G.) o u. pravi političkoj, općinskoj, o nasipu Luke, o sudu, o uvodjenju našeg jezika u sud, o trgovini i dr.

„Narod" 4. aprila 1885. br. 26. Dume I. u dopisu iz Š. uporedjuje život naroda pod općinom talijanskom sa onim, što sad narod ima te koje koristi i prava otkad je općina u nar dnim rukama.

U broju 27 podruguje se dopisnik Talijanašima, kako su zagluplјeni vikali „aviva", e da tobože uz narodni „Živio" pokažu i dokažu, da u Šibeniku ima i Talijana. — To je bilo prigodom dolaska princa Rudolfa i Stefanije, pa su tu prigodu izrabljivāli autonomaši da se afirmišu.

Tako i u br. 28. opisuje se doček njihov od Zatonjana na Triski, te doček u Raslini, Prukljanu, Vruljan-Bilicam, u Krki od Lozovčana, Konjevraćana i Gradinjana i Šime Živkovića—Šupuka i t. d.

Pod naslovom „Narodno slavlje u Šibeniku« 27. IV. 1885. „Narod" br. 33. donosi dopis o dočeku zast. Šupuka. Gomile naroda bile su na dočeku a pred njima D. Iljadica pozdravlja ga prigodnim govorom, što izazivlje oduševljenje. Masa naroda Šupuka prati kući.

Zanimljivo je i od interesa za ono doba, kad se je na svaku malu pazilo i gledalo e da se iz svega izbije korist za narodnu stvar, da u istom broju „N." u rubrici „Pokrajinski Vjesnik" ima notica na talij. jeziku, u kojoj urednišlvo, pozivljući se na dopis iz Šibenika, uporedjuje pristojnost dočeka Šupukova u Šibeniku sa onim u Splitu — Bajamontu. U Šibeniku je, kaže, bio „entusiastica e festosa accoglienza ma civile", a u Splitu „dimostrazione di carattere selvaggio".

U dopisu 28. IV. 85. br. „N." 34. kore se Talijani s nelealnog i nepatriotskog ponašanja prāma rodnom gradu, koji svedjer i svugdje kleveću i crne a narod njegov loše opisuju strancima kao da je barbarin te takim načinom odvraćaju strance od doloženja u Šibenik.

Isto tako i u broju 36. kori prvake talij. i izazivlje da izidju na polje. Opet slično u broju 38. u dopisu dne 10. Maja.

U br. 39. ima opis izbornog sastanka u Šibeniku. A. Šupuk drži govor o svom radu. Imalo se, naime, birati zastupnika za carevinsko Vijeće u Beču

Br. 41., br. 42., br. 43. donose dopise o izbornoj borbi, u kojoj se spominje Dume Iljadica. U br. 42. dopis je na talij. jeziku.

Treba danas shvatiti značenje ondašnjih izbora, kad se imalo pred svijetom dati Dalmaciji pečat tudjinski, talijanski, ili naš slavenski, hrvatski. S naše je strane bilo samo pravo, a s protivničke moć i upliv, novac i sila. Zato se je izborima i davala velika važnost, kudikamo veća i značajnija, nego li se može dati današnjim, kad smo u svojoj kući.

„Narod" br. 45. nosi dopis iz Šibenika od 11. Lipnjā 85. o dovršenim izborima. Pošto se radi o izborima, članku se radi te važne stvari davā mjesto na prvoj stranici. ne više na drugoj. Ta, to je nar. događaj, to je uspjeh narodni, to je poraz najezde tudjinstva, koja nas je kroz stoljeća pritiskala i gnječila. U dopisu se slavi sjajna pobjeda hrvatske narodne liste. Slave se svijesni birači. Jedno mjesto glasi ovako (donosimo ga kāo ilustraciju prilika i nesvijesti onoga doba): „Slava, dakle našem narodu! Slava nekolicini naše pravoslavne braće, koje Paklarov nit Bjelanovićev izdajnički fanatizam nije mogāo odalečiti od svoje jednokrvne braće." *)

U „Narodu" br. 47. imamo dva dopisa, jedan hrvatski, drugi talijanski. Još se opisuju izbori i uspjeh. Donosi se izborno povjerenstvo. Sa narodne strane su: predsjednik izbora Jerko Marinković, članovi Marin Novak, Frano Lupena i Paško Blažević, a sa talijanske strane: Dr. Luigi Pini i Gjuro Matavulj. — To je plod nesvijesnih, žalosnih prilika ondašnjih. Pok. Gjuro je bio dobar narodni čovjek, Srbin; to mu se ne može poreći. Njegova porodica sva, mušk i žensko, bila je i ostala je svedj čisto narodna. Ipak ondašnje nezdrave prilike bacāju ga onamo, gdje mu nije mjesto. Srećom samo časovito, jer se stvar brzo mijenja na bolje. Narodna stvar i nar. svijest pobjeđuju. (slijedi)

*) „Narod" 17. V. 84. Br. 38. u uvodnom članku (Politeo?) napada neprirodni savez „Srpskog Lista" i talij. „La Difesa". Jedan dio našeg naroda bio je onda zašao s puta narodnog.

aspitno - prosvjetni rad N. Ž. Z.

Narodna ženska zadruga ima u rogram svoga rada pored djelovanja a humanitarnom polju i rad na va oitnom—prosjetnom području. Stoga e ona i ove godine kao i prošlih odina prirediti niz naučnih predaanja. U tu svrhu obratila se je na m mjesnim intektualnim radnicima adnicima da bi joj u tom pothvatu ili na pomoći. Mora se s pohvalom riznati da je ta inicijativa našla potuno razumijevanje te su se koliko g. profesori toliko gg. liječnici i ravnici spremno odazvali obećavši a će održati mnoga predavanja raih tema.

Za ovaj lijepi i korisni pothvat zavaljujemo marnim i agilnim gospoama Ženske zadruge.

Uhvaćena u bludnji i protjerana

Skara Kata Šimina stara 24 godine odom iz jednog sela, sreza Biogradkog, bez zanimanja uhapšena je radi latarenja. Kako je Kata poznata protitutkinja, a uz to je venerično zaažena, to je osuđena na izgon iz ibenika za vrijeme od 3 godina.

Koncerat Mornarske glazbe

U nedjelju 10. t. m. održaće Morarska glazba promenadni koncerat d 11—12 sati prije podne. Dirigent g. Antun Martineti. Program je lijedeći: 1) Marš „Konjičke Bateri.e“,) Ouvertira: „Bänditski podvizi“ Suppe,) „Ples Baklja“ Mayerber, 4) Fanasia iz opt: „The Geisha“ Sidnei, 5) esma iz opt: „Frasguita“ L har, 6) Potpouri: Srpsko Makedonskih pesama, Petrović, 7) Marš „Floretinski“ Fučik

Čajanke Akademskog kluba

Akademski klub u zajednici sa plenom školom „Tucić“ priređuje svake edjelje i praznika čajanke u prosto ijama plesne škole „Tucić“ (Hotel le la Ville). Ples i razne atrakcije uiniće da se svako dobro zabavi. Poetak u 6 sati po podne.

Rasprava protiv g. Mate Šare

Pred malim senatom okružnog suda, pod predsjedništvom g. Rendić-Miočevića, održano je juče suđenje g. Mati Šari Stipinom po privatnoj tubi braće Kaleb iz Tijesna. Prema navodima optužnice, u parnici braće Kaleb protiv Okružne banke g. Šare se krivo zakleo. Prije podne su čitani razni spisi, te je nešto prije 12 sati izrečena osuda prema kojoj je g. Šare iješen krivnje.

Napao policijskog agenta

U četvrtak na noć oko 1 sat, jedan agent ovdašnje policije, naišao je na Grubišić-Celić Bruna, nezaposlenog konobara, potpunog pijanog kako se klatari po obali. Prišavši mu htio ga je odvesti na policiju, našto se Bruno opro i iznenada šakom udario u lice agenta. Teškom mukom priveden je na policiju, te je kažnjen sa 10 dana zatvora.

G. Dr. ANTUN JEŽINA, sudijski pripravnik, postavljen je za javnog bilježnika u Drnišu. — Čestitamo!

Gđica AMIRA DAKIĆ, učiteljica u Pinju (benkovački), premještena je za učiteljicu u Crniću (stolački).

G. MARKA BRAK, profesor gimnazije u Šibeniku, premješten je u Realnu gimnaziju u Herceg Novom.

„Naš mornar“

Ilustrovani kalendar Jadranske straže za 1936 godinu izašao je iz štampe vrlo lijepo i bogato opremljen. U njemu ima radova od naših najboljih pomoraca, pored raznih statistika naše ratne i trgovačk mornarice. Kalendar je vrlo obiman, ima 160 str. a cijena mu je svega 10 dinara.

Stanje zanatstva u srezu Šibenskom kroz mjesec oktobar

Ukupan pregled stanja — Težak položaj zanatstva — Uzroci

Kroz mjesec oktobar, prema statistici Zanatskog udruženja, stanje zanatstva je uglavnom bilo vrlo slabo. Skoro kod svih struka sumarni zaključak pokazuje teško stanje u kome se sada zanatstvo nalazi. Kod prerađivača kože stanje je vrlo slabo zbog djelatnosti firme „Bata“ i uopće prívredne krize. Kod gradjevnih je poduzeća potpuni zastoj. Kod brodograditelja je takodjer vrlo slabo, jer su novogradnje opale, dok je konkurencija inozemstva velika, osobito Italije, koja ovu granu izdašno pomaže, dok su kod nas nametnute visoke daće za iskorišćavanje gradilišta, što u mnogome ometa razvoj ove grane zanatstva. Kod sapunara stanje je prilično zadovoljavajuće, ali i tu je velika smetnja konkurencija iz Zadra.

Kod svih ostalih grana zanatstva uglavnom ide vrlo slabo u prvom redu zbog opće krize, a zatim zbog nadrióbrta i nelojalne konkurencije.

Statistika od mjeseca oktobra pokazuje pogoršanje prema ranijem mjesecu, što nije ni najmanje utješna pojava. Ako se još uzme u obzir da se ovo stanje svakim mjesecom uglavnom pogoršava, onda se može imati prava slika o teškom stanju zanatstva.

Ovakovo stanje ima raznih uzroka. Pored razloga koje smo gore naveli, još jedna stvar dosta doprinosi da se zanatstvo nalazi u teškom stanju. Velika preduzeća, naročito kod nekih vrsta zanatstva, vrše presiju na male zanatlije i primoravaju ih da rade po jednoj cijeni koja ne može biti ni u kom slučaju zadovoljavajuća. Ta presija vrši se najviše na taj način što velika preduzeća dobijaju u većini slučajeva na licitacijama poslove, koje oni poslije daváju u podzakup zanatlijama, razumije se po znatno nižim cijenama. Ovo se, primjerice, najviše događa kod stolara, bravára i soboslikara, koji se ovakovim spekulativnim rádom dovode u skoro bezizlazan položaj. Kao primjer navešćemo jedan slučaj: kod jedne novogradnje gdje je za stolarske radove u predračunu predvidena suma od 618.000.— din. radovi će se na podlicitacijama dati za vjerojatno najviše cca 450.000 din. Dakle na taj način preduzimaći dobijaju oko 150.000.— din. samo na ovoj stvari, ne vodeći pri tom računa o položaju zanatlija koji se ovakovim radom dovode u veoma težak položaj. Pa ne samo ovo, nego se od ponudjača zahtijeva da u ofertima navedu i cijene sirovinama, kako bi oni eventualno te sirovine dobili po nižoj cijeni i tako još više smanjili i onako mali dobitak ponudjača—zanatlija.

Kako ovo utiče na zanatstvo, nije potrebno naročito isticati. Logično je, da kod ovakoga spekulativnog rada, a još i pored opće krize, zanatstvo svakim danom sve više nazaduje i propada. Pri tom treba napomenuti da ovakav rad primorava majstore—zanatlije dá svojim radnicima snižavanju nadnice do krajnjeg minimuma, te su ove vrlo često jedva dovoljne da osiguraju samo minimum egzistencije.

širite »TRIBUNU«

Uređeno pitanje šibenske bolnice

Povraćeni su svi kreveti — Isplaćivanje dotacija bolnici za mjesece august, septembar i oktobar

Ban Primorske banovine g. Dr. Josip Jablanović izdao je naredjenje da se ponovno postave **svi** kreveti, koji su ranijim riješenjem bili ukinuti, kao i da se isplate tri dotacije za mjesec august, septembar i oktobar. Ovo je riješenje uslijedilo nakon posjete gradskog načelnika g. Marka Baćinića te g. Dr. Iljacice. iF. Grubišića

Na konferenciji koja je održana kod bana Primorske banovine ekonom šibenske bolnice g. Benković prikazao je finansijsko stanje šibenske bolnice, ukazujući na mjere koje bi trebalo preduzeti da bi im se omogućio pravilan i redoviti rad. Pored toga, iznijeo je g. Benković kako su općine dužne velike sume bolnicama, državane isplaćuje redovito dotacije, koje su i nako dosta male, a uz to privatnici ne plaćaju bolničke troškove.

Poslije referata g. Benkovića, riješeno je dá se na svaki način saniraju finansijske prilike bolnica u Primorskoj banovini. Ovo bi se postiglo na taj način, što bi se poduzele mjere da općine i privatnici plaćaju bolničke troškove, zatim da se traži povećanje državnih dotacija bolnicama kao i njihovo redovito isplaćivanje. Osim toga da se od nadležnih ministara zahtjeva da u cjelini prihvaćaju budžete bolnica. onakove kako budu predlagani.

Uspostavu ranijeg broja kreveta naredio je g. Ban već prošle nedjelje kad je primio dotaciju od 1,500.000 D. od kojih je odmah odredio za šibensku bolnicu 900.000 Din.

Promjene u upravi Zanatskog Udruženja

Dosadanji predsjednik Zanatskog Udruženja g. Marko Protega i podpredsjednik g. Pave Vikario podnjeli su usljed bolesti ostávke na svoje položaje. Obe ostavke su uvažene.

Na dan 4 tek. mj. na sjednici upravnog i nadzornog odbora jednoglasno je izabran za predjednika g. Tomo Berak a za podpredsjednika g. Rade Berić.

Zanatska lutrija

Savez Hrvatskih obrtnika u Zagrebu organizovao je lutriju obrtničkih proizvoda. Ova se lutrija priređuje kako bi se oživjela zamrla djelatnost zanatstva, i uposlio što veći broj obrtnika i radnika. Zgoditci se sastoje iz raznih savremenih i praktičnih obrtničkih proizvoda (kao spavaće sobe, jedaće sobe, razni drugi namještaj, odjeće muške i ženske itd. u svemu 5000 zgoditaka.) Cijena srećki je svega 10 din. Vučenje od 1-3 XII 35.

Jadranska večer

U okviru proslave Jadranskog dana, mjesni odbor Jadranske straže priređuje večeras u Sokolskom domu Jadransku večer. Pored prigodnog predavanja, koje će se održati uslijedíće nakon toga ples. — Početak je u 21 sat.

Budite pretplatnici „Tribune“

Izvoz drva za Italiju pojačan

Od početka ove godine u Italiju je izvezeno iz Šibenika 154.000 m³ drva. Od toga je 17.000 m³ otišlo direktno za Eritreju, a i ovo ostalo je po dolasku u Italiju većinom otpremljeno tamo.

Od kako je pokrenuto pitanje sankcija opaža se pojačan izvoz drva u Italiju. Tako je naš brod „Jelisava“ u srijedu otputovao za Italiju sa 800 m³ drva.

Juče je u našu luku stigao talijanski brod „Luigi“ koji će ukrcati 10.000 m³ drva, i ide direktno za Massau (Eritreju). Kako smo informirani očekuje se dolazak još dva vetika parobroda koji bi imali ukrcati oko 12.000 m³ drva. Kao što je poznato ovo se drvo upotrebljava u glavnom za građenje baraka za talijanske ratnike u Abesiniji.

Za uposlenje domaćih radnika

Berza rada u Šibeniku uputila je Općini predstavku u kojoj se moli da ova interveniše, kako bi građevinski poduzetnici, koji vrše gradnje javnih zgrada uposluju prvenstveno radnike iz Šibenika. Ova predstavka došla je zato jer su na građevinama uposlivani radnici iz drugih mjesta iako u Šibeniku ima dosta veliki broj nezaposlenih radnika.

Nezaposlenost u Šibeniku kroz prošli mjesec

Prema statistici Berze rada u Šibeniku, kroz prošli mjesec bilo je u našem gradu 494 bezposlena radnika-ca.

Na ime prípomoći Berza rada isplatila je besposlenima 11.300 din.-

SPORT

Dvodnevno gostovanje Divulja

U subotu: Divulje — Radio stanica
U nedjelju: Divulje — „Osvit“

Odličan tim Divulja odigraće u subotu i nedjelju dvije utakmice u Šibeniku. Prvoga dana na igralištu Osvita“ igraće protiv momčadi Radio stanice, a drugog dana protiv Osvita. Obe ove utakmice biće vrlo interesantne jer je momčad Divulja vrlo jaka, pošto u njoj igraju nekoliko Hajdukovih igrača: Kriše, Malnar, Požega, Rosić i t. d.

Prije neki dan u Divuljama je održavan jedan turnir na kome je izašao kao pobjednik Divulje, tukavši splitskog Vuka sa 3:0. Kao što se iz ovoga vidi gosti su jak i dobar klub sa kojim će trebati dobro da se zaigra ako se bude htjelo da pobjedi.

Oba dana utakmica počima u 2.30 sati po podne.

Dopisništvo TRIBUNE: Gospinica 30 ili Trafika g. Petrikova (Narodni trg)

SPLIT

Osnivanje jedinstvenog omladinsko-nacionalističkog fronta

Prema vijestima koje dobivamo iz Beograda u skoro vrijeme imalo bi se inicijativom glavnijih omladinsko—nacionalističkih prvaka iz Primorske, Dravske i Savske banovine, kao i onih iz Beograda, pristupiti radu oko osnivanja jedinstvenog omladinsko jug. nacional'stičko borbenog fronta.

U tu svrhu vrše se pripreme kako bi 1. decembra o. g. Beograd posjetila jedna veća skupina istaknutih jug. oml. radnika, a koja bi na nadležnom mjestu zahtjevala odobrenje svojih jedinstvenih pravila za cijelu zemlju.

Politička šaputanja

Splitom u zadnje doba kruže kojekakova politička nagađanja o situaciji. Svi se nadaju promenama. Opozicioni krugovima nadaju se krupnim promjenama u interesu njihovih zahtjeva i želja. Jugoslavenski krugovi vjeruju u nepovrijedivost ustava i poboljšanje političke situacije.

Dali će g. Konjuvić preuzeti vodjenje splitskog teatra?

Kako smo uspjeli saznati, sa izvjesnih strana radi se na tome kako bi g. Konjović preuzeo vođenje splitskog kazališta, koje u financijskoj nemogućnosti, sada potpuno miruje.

Ženska sekcija „Gusara"

Splitski „Gusar" osnovao je i žensku sekciju. Tako eto žena, koja hoće da bude ravnopravna muškarcu, može da se sa muškarcom takmiči i u veslanju.

Pitanje javnih zahoda

U samom centru jednog velikog grada ima samo jedan javni zahod. Ali, ne samo ta razlika od ostalih gradova koji javnih zahoda imaju na pretek, nego smo i mi u cjeni drugdje. Dok čovjek u Beogradu, Zagrebu, i drugdje plaća u javnim zahodima upotrebu istog najviše 1 dinar, dotle je cijena u Splitu 2 dinara. Ipak suma, koja je u današnjim teškim prilikama značajna i prevelika.

Potreba javnog zahoda blizu narodnog trga i obale od preke je nužde, pa je općinskoj upravi dužnost da o tome povede računa i da pristupi radu u tom pogledu, kao i da onu preveliku sumu za upotrebu snizi, a ne da Split u svemu što strance odvraća, prednjači.

Sve dopise, pretplatu i ostalo za „TRIBUNU" ostavljati u papirnici Petrikov Mihail, Nar. trg—Split.

SA ZADRUŽNOG ZBORA U KNINU

Dana 3 novembra t. g. održan je prvi zadružni zbor u Kninu koji je uspio iznad svakog očekivanja. Na zbor je došlo nekoliko stotina domaćina i domaćica iz bliže i dalje okolice, zatim iz Kistanja, Žegara, Skradina, Benkovca i drugih krajeva. Došli su i delegati iz Beograda, Šibenika, Splita, te mnogobrojno gradjanstvo. Zbor je otvorio pretsjednik zadruge u Kninu g. Gj. Pokrajac kličući mladom Kralju i pozdravivši sve prisutne. Govorio je o zadatku današnjeg zbora kojem je glavna svrha odrediti daljnji rad i reorganizacija zadrugarstva u našem kraju. Zatim uzimlje riječ presjednik zadruge iz Splita, g. Donadini, pozdravlja prisutne, radujući se ovakovom uspjehu koji će dovesti Dalmaciju do blagostanja. Tumači zadružne grane osvrćući se osobito na zdravstveno zadrugarstvo koje je glavni temelj čitavog zadrugarstva i kaže — zdrav razum može da bude samo u zdravu čovjeku. G. Kovačević iz Šibenika govori o istoriji i o naporima koji su učinjeni da dodje do ovakovog razvitka zadrugarstva u našim krajevima, a na čemu moramo najviše zahvaliti našim predcima, ideolozima koji su i živote svoje dali za dobrobit zadrugarstva (Slava im!) Hvali rad žena zadrugarka koje su uložile dosta truda i postale svijesne u pomaganju svojih domaćina. Tom prigodom ženama zadrugarkama u selu Orliću Kulturna Matica poklanja 1000 dinara. Čita pismo upućeno od preos. vladike Irineja Đorđevića koji pozdravljá ovakav rad na selu i tom prigodom dariva dvije prasice za rasplod.

Presjednik zadruge u Šibeniku g. Prostran, pozdravlja mlado zadrugarstvo koje je prvi put ugledalo život u našim krajevima.

Presjednik Saveza zdr. zadruga iz Beograda g. Dr. Ivanić diže se (pljesak) i govori: Draga braćo, ovdje prvi put što smo se našli na okupu da govorimo o zadrugarstvu, ovo je prvi zbor gdje se neće nagovarati da se glasuje za Petra ili Pavla, jer ni jedan ni drugi neće riješiti vaše brige (tako je). Samo svijesti, pa ćemo se jedino onda sami spasiti. Zadružna zublja je luč koji prosvećuje narod, neka se ide putem zadrugarstva, ono će dovesti do blagostanja. Zadrugarstvo u istoriji svijeta obuhvata sve što je dobro, te se vidi da ste se danas sakupili i žene i djeca i momci do najstarijeg domaćina. Kad budemo svesni da moramo da se brinemo svi o svemu onda će biti ova zemlja blago slovena. Nitko nam neće donijeti blagostanje obećavajući, pa ni najbolji prijatelji, samo rad i sloga sviju otvorit će put blagostanju. Govori o raznim agitacijama i o prevaramà pri glasanju i o zavaravanjima (burno odobravanje) Svejedno je kojoj partiji pripadao, kad dodje u agitaciji samo ga pitajte što je učinio za zadrugarstvo. Zadrugarstvo je da svi budu u zajednici, jer onda se može učiniti sve. Govori o svrhi današnjeg zbora na kojem će se riješiti odnos i prema općini, državi i redom. Hvali ljude na kninskoj općini kojima mora biti ponos na ovakovom uspjehu. Općina je široka porodica i ona se mora da brine o svim potrebama naših sela, razumljivo uz zajedničku saradnju. Završujući svoj govor poziva sve na saradnju i kaže: dok ne bude napretka u selu neće ga biti ni u gradu ni u državi.

Uzimlje riječ drugi delegat, seljak zemljoradnik iz sela Slovca g. Dragutin Dženadić noseći pozdrave iz Šumadije. Dok se ne udružimo, propadamo i mi u ravnici kao i vi u kršnoj Dalmaciji, pa smo zato i došli da se udružimo svi skupa, da pružimo ruke da povedemo zajedno kolo napretka. Izmedju vrlo lijepih primjera koje je naveo. što su prisutni burno pozdravili, završujući svoj govor reče: „Propast seljaka, sahraniće i grad." Još su govorili pojedini radnici iz naših sela kao: Sava Knežević iz Strmice, Stevo Prijić iz Biskupije, Opačić iz Mokrog Polja i pop Momčilo Gjujić iz Strmice. Zatim je tajnik Kulturne Matice gosp. Matić iz Šibenika pozdravio uspjeh rada na zadrugarstvu i pročitao rezolucije o reorganizaciji zadružnog rada, naime da se zadružni rad proširi te da se osnuju još četiri zdravstvene zadruge sa centralom u Kninu. O rješenju ove reorganizacije donijet će odluku odbor koji je sastavljen od svih delegata iz zainteresovanih sela.

Z. K.

Knin

Oproštajno drugarsko veče

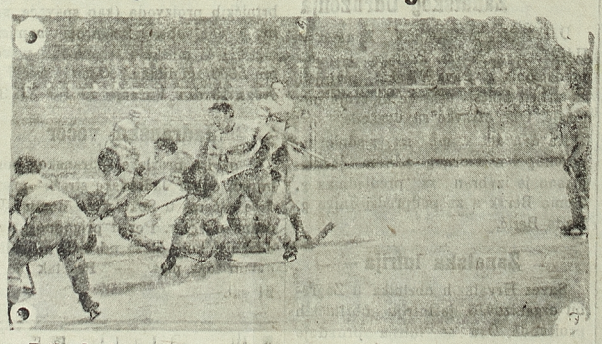
Oficiri kninskog garnizona priređuju dana 9 novembra t. g. drugarsko veče, u počast odlaska „Komandanta 54 p. puka Karola II Kralja Rumunskog" g. Petra Petrovića. Početak u 9 sati uveče u Grand Hotelu.

Nova pošta u Konjevratima

U mjestu Konjevrate, dana 1 novembra nakon toliko molba i intervencija otvorena je i predana javnom prometu ugovorna državna pošta i telegraf. U uže dostavno područje nove pošte spada mjesto Konjevrate, a u šire dostavno područje sela Gradina, Cvrljavo, Nakić Mirilovci, Radonić, Brnjica Goris i Lozovac.

„SLAVIJA"
TVORNICA SAPUNA
Braća Iljadica-Grbešić pok. Petra
Šibenik
Proizvadja za domaćice najbolji i najkorisniji sapun za pranje rublja: žuti, zeleni i bijeli.
PRODAJE SE SVUGDJE

Otvorenje sezone hockey-a na ledu

Teška borba pred francuskim vratima između njemačke odabrane momčadi za olimpijske borbe protiv francuske momčadi u Berlinu koja je završila sa 5:3 za Francusku

Iz Drniša

Tri priče iz nedavne prošlosti

O varičaku

Varičak je starinska mjera koja se je do nedavna upotrebljavala, a i sad se krijomice upotrebljaje. Služila je za mjerenje žita. Obično je izradjivana iz drveta, valjkasta oblika.

U Drnišu je bio poznat jedan čarobni varičak, koji, kad je gazda žito kupovao, sadržavao je veću količinu, a kad je prodavao manju. I tako je gazda sa čarobnim varičakom pravio dobre poslove i zgrtao pare. Gazda je upotrebljavao svoj varičak godinama, ali jednom se namjeri na jednog seljaka, koji kupljeno žito podje premjeriti u drugog trgovca. Vidivši da je prevaren, podnese prijavu žandarmima, a žandarmi ka ljudi od zakona postave stupicu i naš vam se gazda s varičakom u ruci uhvati.

Čarobnost gazdina varičaka bi otkrivena, a žandari uprte gazdi varičak na ledja i s njim ravno u Zadar pred sud. Tako naš gazda propješači 100 km, iz Drniša u Zadar sa varičakom na ledjima.

Od tada uvjek priča, kako je gazda nosio varičak na ledjima pješke u Zadar.

O gradnji željeznice

I Austriska vlada odluči uvesti željeznički promet u Dalmaciji. Projektuju Knin preko Drniša za Šibenik i Split. Drnišani ka ljudi od posla, pomirišiše dobre poslove i ponudiše svoje zemlje državnom Eraru. Vuci, potegni, bogme drnišani (ali samo nekolicina) potegoše debli kraj i svoje slabe zemlje dobro unovčiše. Pa eto. Oni strpaše pare u džep, a Drniš dobi željezničku stanicu dva i po kilometara daleko od mjesta.

Koliko je ovaj dio pruge bivši državu zapadao, nije poznato, ali se priča, da je tadušnja vlada donjela odluku, da u Dalmaciji neće više graditi željezničke pruge. Izgleda da se je tog zaključka čvrsto držala. Mnogi su projekti izlazili na vidjelo, ali nikad se nisu ostvarljivali.

Tko zna jeli tada bilo korupcije???

O kantaru i aršinu

U staro vrijeme, kad je bilo bolje nego danas, upitaše jednog trgovca koji se već bio prilično obogatio: Kako idu poslovi? — A šta će te — odgovori trgovac slegnuvši ramenima — da nije kantara i aršina bogme slabo...

Mali komentar.

Da je književnik Morus znao za ove priče, vjerovatno bi ih odradi u svojoj knjizi: Kako su nastala velika bogatstva.

Zabilježio: OBAD.

Pozor ribari!
Prodaje se mreža Šabakun (dupl plas) duljine 650, visine 40 n sa dva lenta duljine 24 nog Sve novo rađeno godine 193 Obilni reflektanti neka se obrate n KRSTO MEŠTROV, trg — Tijesn

Podmirite pretplatu!
nemojte čekati jer ćemo bi prisiljeni da Vas utužim